

4.12.2013

Jukka Lerkkanen

Laadukkaan ohjauksen elementit

- EU näkemys
- Verkostomaisuus: strategia-, organisaatio- ja asiakastaso
- Ohjauksen tavoitealueet: oppiminen, urasuunnittelu ja psykososiaalinen
- TNO-palvelut

Laadukas ohjaus (ELPGN)

- Kohteena on asiakkaiden urasuunnitteluvalmiuksien (CMS) kehittäminen
- Jatkumo-ajattelu, elinikäinen ohjaus
- Saatavuuden ja yhdenvertaisuuden turvaaminen
- Tutkimusperustaisuus
- Koordinoitua ja yhteistoiminnallista

Ohjauksen arviointi (muk. Savickas 2001, Onnismaa 2010)

Päättäjien ohjaukselta odottamat tulokset

- Opiskelijan menestys ja sopeutuminen
- Osaamisen painotus
- Kustannustehokkuus
- Ulkoiset tulospittarit
- Määrällinen arviointi
- Tulospkriteerit

Ohjauksen toimijoiden korostamat tulokset

- Työtyytyväisyys
- Henkilökohtainen kehitys ja ammatillinen kasvu
- Yksilön kiinnostukset
- Subjektiiiviset tulospkriteerit
- Laadullinen arviointi
- Prosessikriteerit

	Ohjauksen voimavarojen hajanaisuus	Koordinoitumisen käynnistyminen	Ohjaus alueellisena kokonaisvoimavarana, "yhteiset asiakkaat"
Yleistilanne	Ohjausvoimavarat hajallaan Ei tunneta toisia Tahtotila puuttuu/ heikko	Uuden yhteistyön tarve tunnistettu Alustavaa verkottumista ja tutustumista Palvelujen kartoituksia	Keskinäinen tunnettuus Työnjako, tarpeet ja yhteistyönäkymät kartoitettu Yhteistyön taso ja muodot vakiinnutettu
Ohjauksen määrittely ja "konsepti"	Ei yhteistä peruspäämäärää eikä konseptia	Yhteisten suunnitelmien tarve tunnistettu, työ käynnistetty	Ohjaustyöllä yhdistävä konsepti
Alueelliset toimintamallit	Ei yhteisiä ohjaustyön toimintamalleja tai strategioita	Yhteisten suunnitelmien tarve tunnistettu, työ käynnistetty	Yhdessä laaditut ohjaustyön strategiat
Foorumit, työryhmät	Ei yhteisiä foorumeita / ei nähdä mielekkäinä	Yhteistyöfoorumien tarve tunnistettu	Työskentely vakiintunutta ja kehittyvää
Vaikuttavuus ja tehokkuus	Kokonaisuuden synergiat heikkoja	Parantunutta vaikuttavuutta yhteistyön kehittyessä	Vaikuttavuus kokonaisuuden hallinnan myötä

Spangar, Arnkil, Vuorinen 2008, muk.

Verkostomaisesti tuotettujen ohjauksen palvelujärjestelyjen malli

(Nykänen, Karjalainen, Vuorinen, & Pöyliö, 2007)

Ohjauksen systeemin taso		Ohjauksen ulottuvuudet		Mallin kysymykset strategisen oppimisen kehän viitekehyksessä			
		Vahvuudet	Kehittämistarpeet	Analyysi ja arviointi	Visiot, strategiat, kehittämistavoitteet	Viestintä ja sitoutuminen	Toiminta ja jatkuva oppiminen
Taustasuunnittelu	1 Ohjausta koskeva julkinen päätöksenteko	Toimintapoliittinen ulottuvuus		Bottom up ↑ ↓ Top down			
		Kontekstuaalinen ulottuvuus				Uudistava toiminta (third loop learning)	
	2 Ohjausjärjestelyt (Tason 1 ja 2 taustalla ohjaus-, organisaatio-, johtamis-, verkosto- ja systeemiteoriat)	Organisaatioulottuvuus					
		Vastuu-ulottuvuus				Joustava toiminta (second loop learning)	
		Työnjaollinen ulottuvuus					
Asiakkaalle näkyvät palvelut	3 Asiakkaalle näkyvät ohjauspalvelut (Tason 3 taustalla ohjausteoriat)	Sisällöllinen ulottuvuus					
		Menetelmällinen ulottuvuus					
		Aikaulottuvuus – opinpolku					Palautteen pohjalta tarkennettu toiminta (first loop learning)

Strategiatason laadun arviointi (julkinen päätöksenteko)

- **UUDISTAVA TOIMINTA**
- Arviointi suhteessa valtakunnallisiin asiakirjoihin esim. KESU
- TNO-palvelujen suunnittelu ja dokumentointi (aluestrategia)
- Yhteiset minimitason kuvaukset alueelliselle ELO-toiminnalle
- Koordinointi ja johtaminen
- ELO- ryhmä, verkosto, resurssit

Organisaatiotason laadun arviointi (ohjausjärjestelyt)

- **JOUSTAVA TOIMINTA**
- TNO-palvelujen organisointi ja työnjako (toimintasuunnitelma)
- Tavoitteet
- Yhteistyö ja sopimukset
- Toimijoiden osaamisesta huolehtiminen
- Resurssointi
- Tiedotus ja viestintä
- Seuranta ja laadunhallinta

Organisaatiotason laadun arviointi (ohjausjärjestelyt)

- Opintojen eteneminen
- Suoritetut tutkinnot
- Vähäinen keskeyttäminen
- Kiinnittyminen työelämään tai koulutukseen
- Ohjaustoimijoiden osaaminen
- Kustannukset

OHJAUKSEN TOIMIJAT

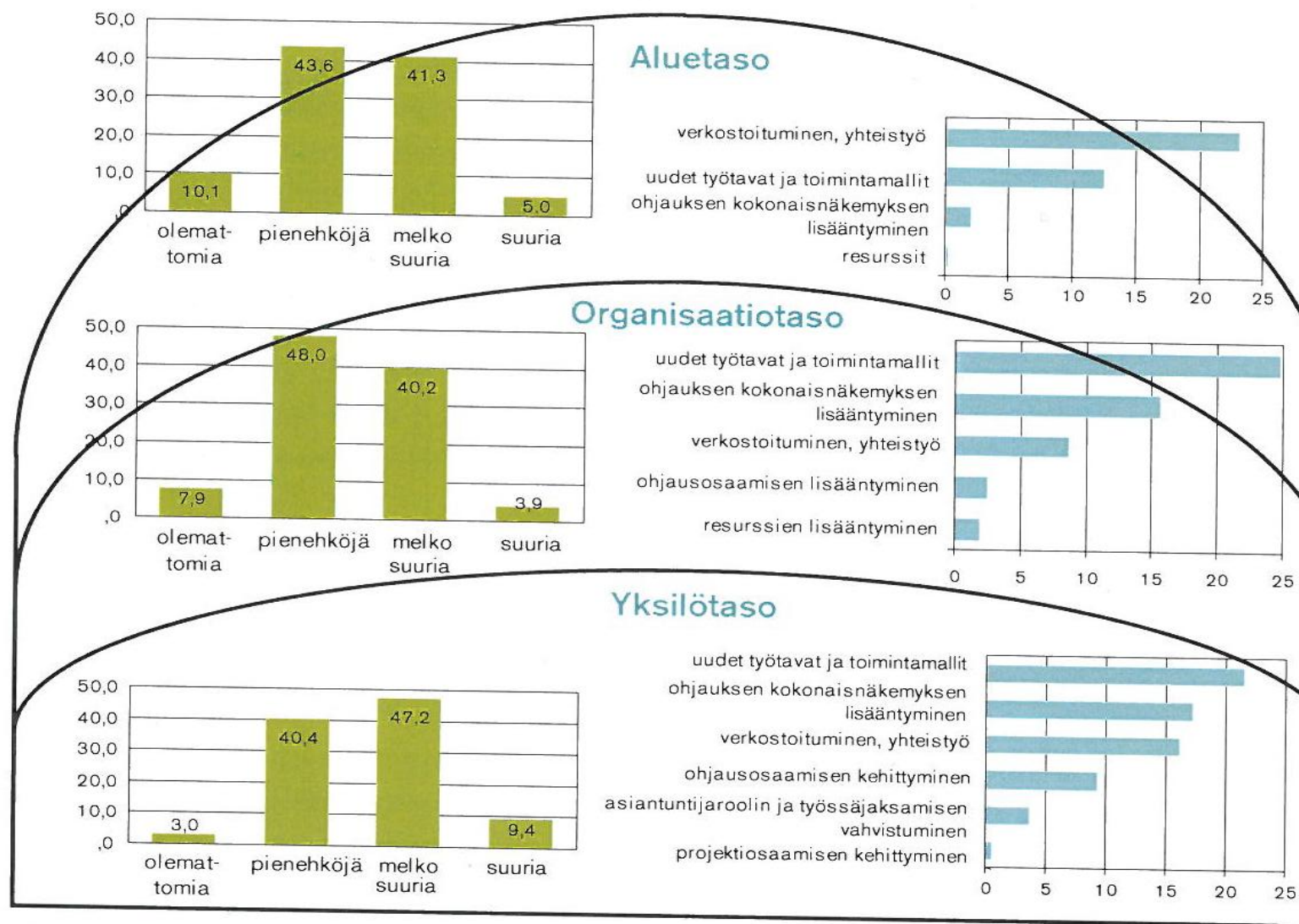
- Työtyytyväisyys, tehtävä vastaa osaamista
  - Henkilökohtainen ja ammatillinen kehittyminen
  - Lupa toteuttaa itseään, autonomia
-
- Strategia-ja organisaatiotason toiminnot edustavat asiakkaalle näkymättömiä palveluja (**back-office services**)

Asiakastason laadun arviointi (asiakkaalle näkyvät palvelut)

- PALAUTTEEN POHJALTA TARKENNETTU TOIMINTA
- Subjektiivinen kokemus kysymyksen ratkaisemisesta tai selkiintymisen kokemus
- Voimaantumisen, vahvistumisen ja valtaistumisen kokemus omaa elämää koskevassa päätöksenteossa
- Saa TNO-palveluja, jotka vastaavat hänen tarvettaan, palvelut ovat saavutettavissa, palvelut kohdentuvat oikein

Asiakkaalle näkyvät palvelut (**front-office services**)

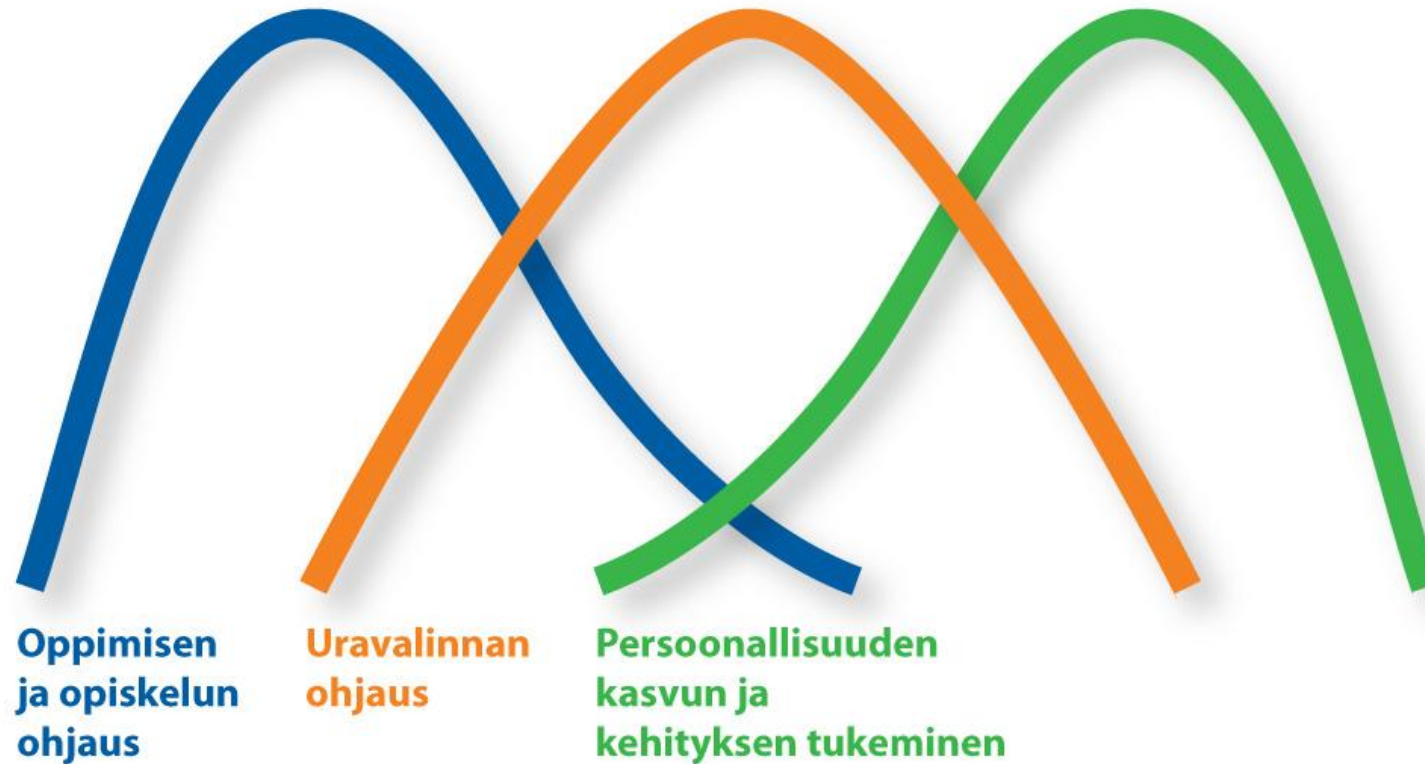

Kuvio 13. Vastaajien arvioinnit OKE:n eritasoisista vaikutuksista (vastaajien ja lausumien prosenttijakaumat)

Ohjauksen tavoitealueet

- a)oppimisen tuki
- b)urasuunnittelun tuki
- c)psyko-sosiaalinen tuki

Kolmen kukkulan malli ohjauksen tavoitealueista

Strateginen taso

oppimisen tuki	urasuunnittelun tuki	psyko-sosiaalinen tuki

Organisaatiotaso

oppimisen tuki	urasuunnittelun tuki	psyko-sosiaalinen tuki

Asiakastaso

oppimisen tuki	urasuunnittelun tuki	psyko-sosiaalinen tuki

Edelleen kunkin tavoitealueen laatu voidaan määritellä jaoteltuna ohjauksen palvelualueittain:

- a) tietopalveluihin
- b) neuvontapalveluihin
- c) ohjauspalveluihin

Strateginen taso

oppimisen tuki	urasuunnittelun tuki	psyko-sosiaalinen tuki
tietopalvelut	tietopalvelut	tietopalvelut
neuvontapalvelut	neuvontapalvelut	neuvontapalvelut
ojhjauspalvelut	ojhjauspalvelut	ojhjauspalvelut

Organisaatiotaso

oppimisen tuki	urasuunnittelun tuki	psyko-sosiaalinen tuki
tietopalvelut	tietopalvelut	tietopalvelut
neuvontapalvelut	neuvontapalvelut	neuvontapalvelut
oijhjauspalvelut	oijhjauspalvelut	oijhjauspalvelut

Asiakastaso

oppimisen tuki	urasuunnittelun tuki	psyko-sosiaalinen tuki
tietopalvelut	tietopalvelut	tietopalvelut
neuvontapalvelut	neuvontapalvelut	neuvontapalvelut
oijhjauspalvelut	oijhjauspalvelut	oijhjauspalvelut

4.12.2013

Jukka Lerkkanen

Ohjauksen tarve TNO-palvelujen määrittelijänä

- Silta-malli
- Ohjaustarvearvio
- Tavoitteen saavuttamista haittaavat ajatyukset
- Ohjaustarpeen ja TNO-palvelujen välinen suhde

Ohjauksen tarpeiden arviointia oppilaitoksissa

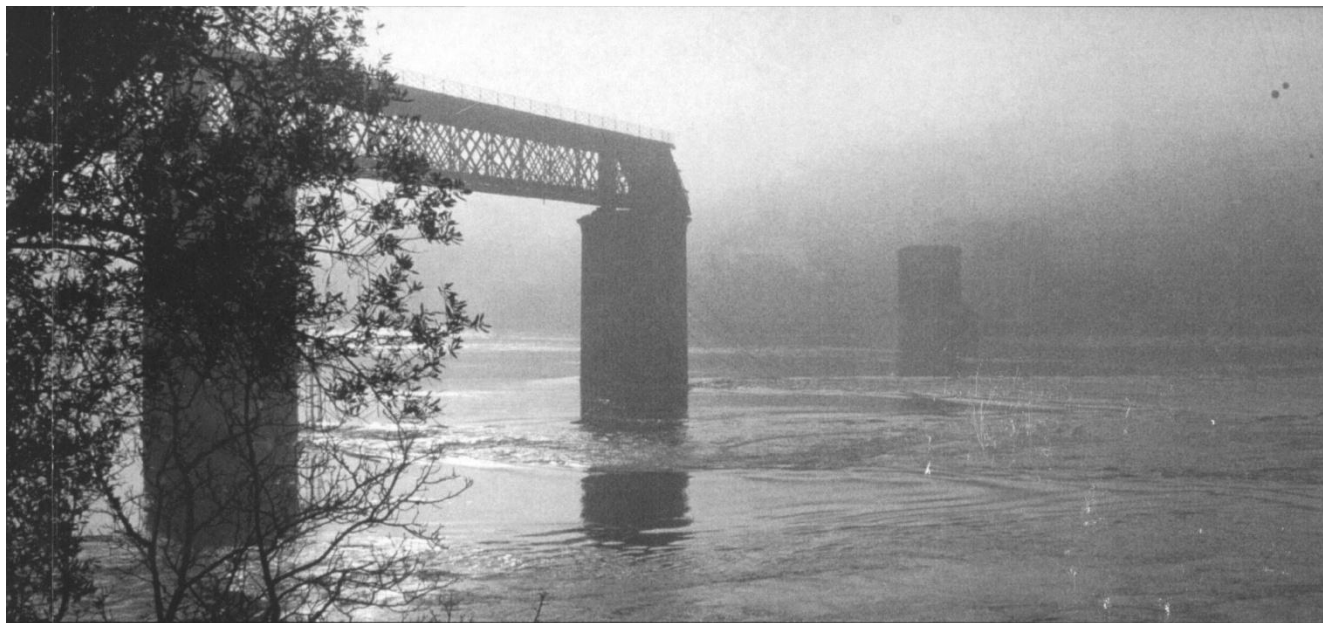
- Arvosanat
- Lähtötasokokeet
- Tulohaastattelu
- Niveltieto
- Suora ilmaistu tarve ohjaukselle
- Tyytyväisyys valintaan
- Asiakkaan tulevaisuuden suunnitelmien jäsentyneisyys
- Asiakkaan koulutus- ja uravalintaa koskevat kysymykset
- Ohjaustarvearvio

Berliini, Tiergarten

4.12.2013

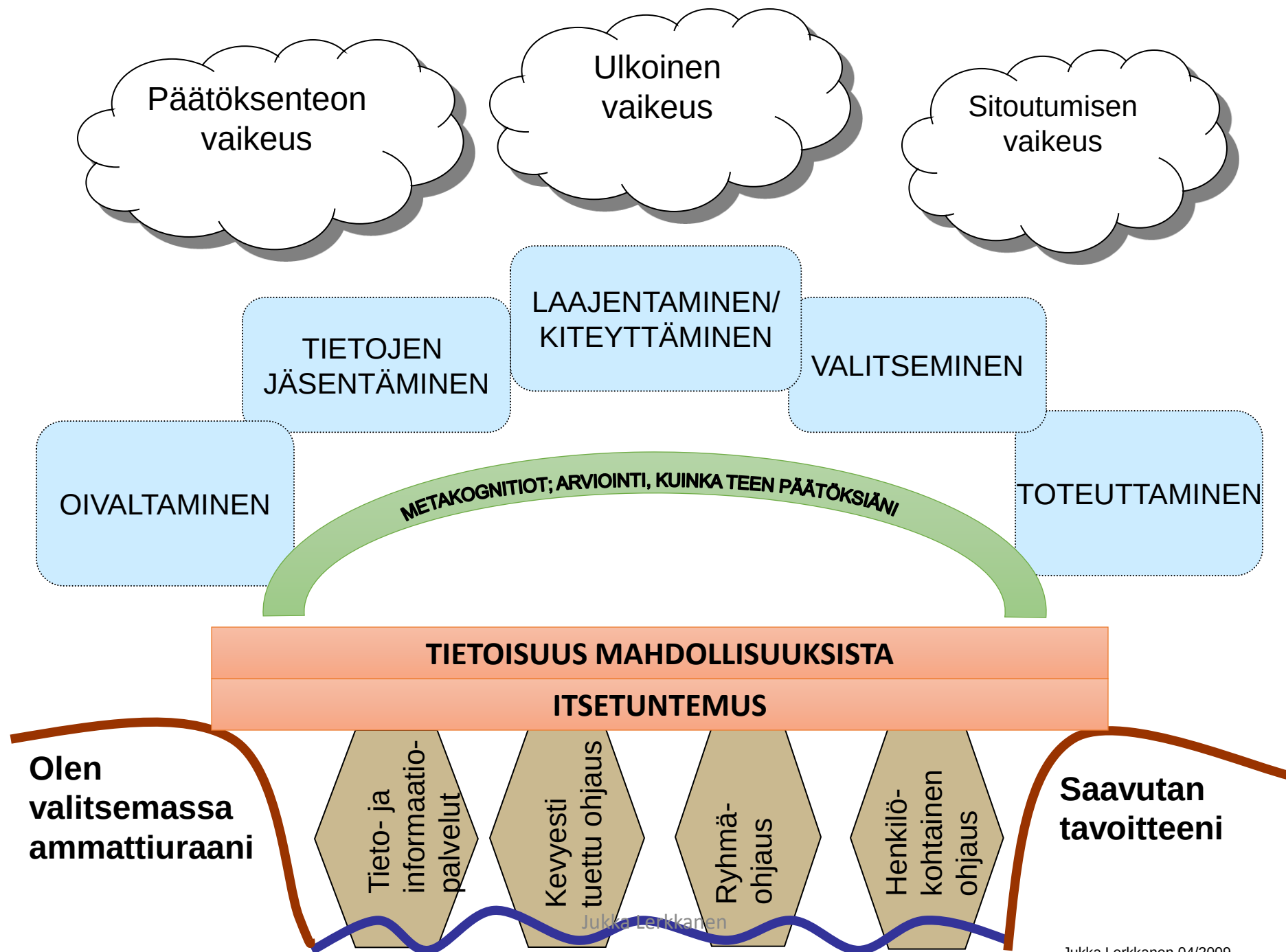
Jukka Lerkkanen

Ohjaustarvearvio

- Voi analysoida opiskelijan ohjaustarpeiden määrää ja laatua sekä päätöksentekovalmiutta ja hänen elämäntilanteensa haastavuutta.
- *Opiskelija* (1) saa tietoa päätöksenteon vaiheestaan ja siitä (2) millaiset ohjauspalvelut voivat parhaiten tukea hänen valintojaan ja (3) missä määrin hän voi omaehtoisesti selvittää kysymystään
- *Opinto-ohjaaja* saa tuloksesta arvioinnin siihen, missä on ongelma ja millainen tuki palvelee parhaiten opiskelijaa.
- *Koulutuksen järjestäjät* voivat hyödyntää tuloksia, sillä opiskelijoiden ohjaustarpeet ovat tärkeä informaatio, kun tehdään ohjauspalvelujen järjestämistä koskevia ratkaisuja .

Ohjaustarvearvio

- Tutkimuksellisesti todennetut tulokset
- Ohjaustilanteessa on käytössä tulos, josta voidaan käydä yhdessä tulkintaa
  - Ohjausresurssin tehokas käyttö
  - Tulkintaa on standardoitu
- Mahdollistaa vertailun muihin vastaajiin

Ohjaustarvearvio ei ole testi – siinä ei ole oikeita tai vääriä vastauksia!

Tavoitteen saavuttamista haittaavat ajatukset

- Tavoitteen saavuttamista sabotoivia ajatuksia kutsutaan haittaaviksi ajatuksiksi.
- Ne ovat yhteydessä päätöksentekovalmiuteen.
- Ne ovat yhteydessä ohjauksen tarpeeseen.
- Haittaavat ajatukset on mahdollista tunnistaa ja rakentaa ne uudelleen.

www.ohjaustarvearvio.fi

Tavoitteen saavuttamista haittaavat ajatukset

- Päätöksenteon vaikeus
- Sitoutumisen vaikeus
- Ulkoinen vaikeus
- Sisällöt esitellään, kun tarkastellaan aikuisten ohjaustarpeita

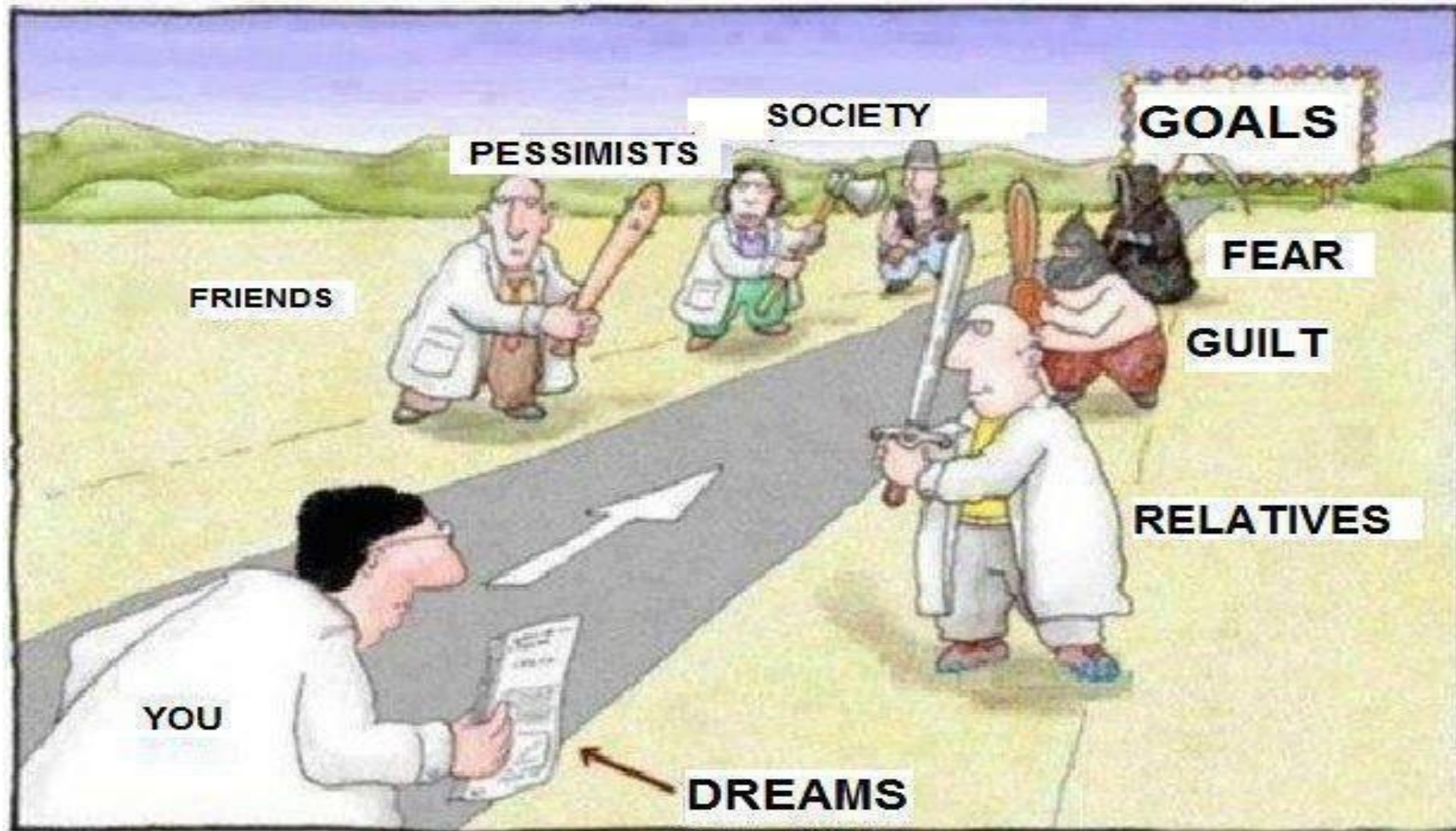
Ohjaustarpeiden ja tno-palvelutarpeiden suhde

- Tarpeiden ja palvelujen välinen yhteys
  - 20%:n kysyntään vastataan omaehtoisin palveluin (tieto)
  - 60%:n kysyntään vastataan kevyesti tuetuin palveluin (neuvonta)
  - 20%:n kysyntään vastataan yksilöllisten palvelujen avulla (ohjaus)
- Florida State University and cost-effectiveness
http://www.career.fsu.edu/techcenter/designing_career_services/practical_strategies/index.html

Tunnistamalla haittaavat
ajatukset, voit kohdistaa
työskentelyn oikeaan
kohteeseen

Päätöksentekovalmiutta haittavat ajatukset

4.12.2013

Jukka Lerkkanen

Ohjauksen tarpeet elämänkaaren eri vaiheissa

- Elämänkaaren eri vaiheet
- Ohjaustarpeet eri vaiheissa
- Koonti

Elämänkaaren vaiheet

- Lapsuus
- Nuoruus
- Aikuisuus
- Vanhuus

Lapsuuden kehitysvaihe ja ohjauksen tarpeet

http://aokk.jamk.fi/oppimisresurssit/opinto-ohjaus/elamankaaren_eri_vaiheet.pdf

- Oman yksilöllisyyden hahmottaminen
- **Vuorovaikutus** persoonallisuuden rakennusaineena
- Positiivisen käsityksen muodostuminen omasta osaamisesta ja selviytymisestä koulussa, kotona ja toveripiirissä on tärkeä merkitys lapsen kehityksen ja psyykkisen hyvinvoinnin kannalta.
- **Myönteinen minäkäsitys** sekä **tavoitteellisuus** ja **toiveikkaus oppimisessa**
- Hyväksyntä ja onnistumisen kokemukset lapsuudessa rakentavat hyvän **itsetunnon**.

Nuoruuden ohjauksen tarpeet

http://aokk.jamk.fi/oppimisresurssit/opinto-ohjaus/elamankaaren_eri_vaiheet.pdf

- Tavoittelee **itsenäisyyttä** ja taistelee riippuvuuden kanssa.
- Irrottautuminen omasta perheestä, aikuisiän roolien kokeilu
- **Päätöksenteon harjoittelu**
- Nuoruus on laajentunut nykyisellään jopa kahden vuosikymmenen mittaiseksi ajanjaksoksi
- Perheinstituutiossa on tapahtunut monia muutoksia (molempien vanhempien työssäkäynti on lisääntynyt, avioerot ja yksinhuoltajuus lisääntynyt).
- Nuoruuden keskeiset kehitystehtävät ovat:
  - **sukupuoli-identiteetin omaksuminen**
  - **koulutuksen hankkiminen ja valmistautuminen työelämään**
  - **valmistautuminen perhe-elämään**
  - **ideologian omaksuminen.**

Työtä vailla olevat aikuiset (N=332)

- 82 % urasuunnitelmat olivat epäselvät.
- 64 % ilmaisi tarvitsevansa tukea ammatillisessa päätöksenteossaan.
- **Ulkoinen vaikeus-ulottuvuus** oli voimakas. Se sisälsi monenlaisia sisältöjä: riippuvuus muiden mielipiteestä, vain vähän valittavia vaihtoehtoja, ja pessimistinen käsitys omista mahdollisuuksista tehdä hyviä valintoja.

Työtä vailla olevat aikuiset (N=332)

- **Päätöksenteon vaikeus** –ulottuvuus ilmensi kielteisiä metakognitioita ja kielteistä käsitystä henkilön omasta kyvystä ratkaista koulutus- ja uravalinnan kysymyksiä.
- **Sitoutumisen vaikeus**-ulottuvuudella oli kaksi tulkintaa: a) henkilöillä oli liian monta hyvää vaihtoehtoa, jonka vuoksi hän koki sitoutumisen vaikeutta tai b) henkilöillä oli niin vähän vaihtoehtoja, että hän koki sitoutumisen vaikeutta.

Koulutukseen osallistuvat aikuiset (N=194)

- 79 % urasuunnitelmat olivat epäselvät.
- 60 % ilmaisi tarvitsevansa tukea ammatillisessa päätöksenteossaan.
- **Sitoutumisen vaikeus**-ulottuvuus oli voimakas ja se oli yhteydessä siihen, että henkilöt kokivat vaikeutta toteuttaa suunnitelmaansa. Vaikeudet johtuivat siitä, koska heillä oli niin monia suunnitelmia, että oli vaikea löytää parasta vaihtoehtoa ja sitoutua siihen.

Koulutukseen osallistuvat aikuiset (N=194)

- Kuitenkin ryhmässä oli myös toisenlaisia henkilöitä. **Ulkoinen vaikeus** nosti esiin ryhmän, joiden kysymykset olivat yhteydessä vähäiseen opiskelumotivaatioon. Lisäksi se ilmensi henkilöitä, jotka kokivat olevansa pakotettuja koulutukseen. **Päätöksenteon vaikeus** –ulottuvuus avasi kysymyksiä, jotka liittyivät henkilöiden huoleen tulevaisuudestaan ja osaamisestaan työmarkkinoilla.

Työuran muutosta suunnittelevat aikuiset (N=502)

- 75 % urasuunnitelmat olivat epäselvät.
- 46 % ilmaisi tarvitsevansa tukea ammatillisessa päätöksenteossaan.
- Tyypillisin ulottuvuus oli **sitoutumisen vaikeus**. Se toi esille aikuiset, jotka kokivat epäkohtia työssään. He olivat tyytymättömiä työhönsä ja sen tarjoamiin haasteisiin.

Työuran muutosta suunnittelevat aikuiset (N=502)

- **Päätöksenteon vaikeus** –ulottuvuus ilmensi nuorten aikuisten ongelmia. Ongelmat olivat yhteydessä vähäiseen työkokemukseen. Tästä syystä ohjaustarpeet olivat päätöksentekoprosessin alkuvaiheessa (itsetuntemus, tietoisuus mahdollisuuksista, oivaltaminen ja jäsentäminen).
- **Ulkoisen vaikeuden** tulokset osoittivat, että a)läheisten mielipiteet ja b) työpaikan löytämiseen liittyvät kysymykset olivat haasteena.

Vanhuuden ohjaustarpeet

http://aokk.jamk.fi/oppimisresurssit/opinto-ohjaus/elamankaaren_eri_vaiheet.pdf

- Kehollisiin muutoksiin sopeutuminen keskeinen kehityshaaste.
- Muuttuneet roolit (eläkeläinen, isovanhempi) ja myös epävarmuutta rooleista.
- Voi kiinnostua aktiivisesti elämän merkityksestä tai lukkiutuakuolemanpelkoon.

Elinikäisten TNO-palvelujen kokonaisuuden suunnittelu on monimutkaista, koska ohjausta tulee tarkastella a)strategisella tasolla...

oppimisen tuki	urasuunnittelun tuki	psyko-sosiaalinen tuki
tietopalvelut: -lapset	tietopalvelut: -lapset	tietopalvelut: -lapset
- nuoret	- nuoret	- nuoret
- aikuiset	- aikuiset	- aikuiset
Neuvontapalvelut: -lapset	Neuvontapalvelut: -lapset	Neuvontapalvelut: -lapset
- nuoret	- nuoret	- nuoret
- aikuiset	- aikuiset	- aikuiset
Ohjjauspalvelut: -lapset	Ohjjauspalvelut: -lapset	Ohjjauspalvelut: -lapset
- nuoret	- nuoret	- nuoret
- aikuiset	- aikuiset	- aikuiset

... b)organisaatiosalla...

oppimisen tuki	urasuunnittelun tuki	psyko-sosiaalinen tuki
tietopalvelut: -lapset	tietopalvelut: -lapset	tietopalvelut: -lapset
- nuoret	- nuoret	- nuoret
- aikuiset	- aikuiset	- aikuiset
Neuvontapalvelut: -lapset	Neuvontapalvelut: -lapset	Neuvontapalvelut: -lapset
- nuoret	- nuoret	- nuoret
- aikuiset	- aikuiset	- aikuiset
Ohjjauspalvelut: -lapset	Ohjjauspalvelut: -lapset	Ohjjauspalvelut: -lapset
- nuoret	- nuoret	- nuoret
- aikuiset	- aikuiset	- aikuiset

...ja c)asiakastasolla

oppimisen tuki	urasuunnittelun tuki	psyko-sosiaalinen tuki
tietopalvelut: -lapset	tietopalvelut: -lapset	tietopalvelut: -lapset
- nuoret	- nuoret	- nuoret
- aikuiset	- aikuiset	- aikuiset
Neuvontapalvelut: -lapset	Neuvontapalvelut: -lapset	Neuvontapalvelut: -lapset
- nuoret	- nuoret	- nuoret
- aikuiset	- aikuiset	- aikuiset
Ojhjauspalvelut: -lapset	Ojhjauspalvelut: -lapset	Ojhjauspalvelut: -lapset
- nuoret	- nuoret	- nuoret
- aikuiset	- aikuiset	- aikuiset

Koonti

- Yhteiset käsitteet ja yhteinen ymmärrys niistä on tärkeää – viestintä asiakkaille on silloin yhdenmukaista
- Verkostomainen toteutus: strategia-, organisaatio- ja asiakastaso. Eri tasojen välinen vuorovaikutus. (ELO!)
- Ohjauksen tavoitealueet, kolme kukkulaa: oppiminen, urasuunnittelu ja psykososiaalinen
- Tarvelähtöiset TNO-palvelut
- Moniulotteisuuden takia yhteinen visio ja strategia on tärkeä, koordinointi ja arviointi ovat merkityksellisiä onnistumiselle
- Eri toimijoiden autonomia ja yhteistyö

Kiitos! Lisätietoja:

- jukka.lerkkanen@jamk.fi
- www.career.fsu.edu/techcenter
- Lerkkanen, J., Sampson, J. P., Peterson, G. W., & Konttinen, R. 2012. Measuring Readiness for Career Decision-making with the Career Thoughts Inventory in Finland: Adaptation or Adoption. The Center for the Study of Technology in Counseling and Career Development. Florida State University. Technical Report 54.
- Lerkkanen, J. 2011. Nuorten ohjaustarpeiden arviointi . H. Kasurinen, E. Merimaa & J. Pirttiniemi (toim) OPO. Ohjaajan käsikirja. Opetushallitus.
- Lerkkanen, J. 2011. Siltamalli koulutus- ja uravalinnan tukena . H. Kasurinen, E. Merimaa & J. Pirttiniemi (toim) OPO. Ohjaajan käsikirja. Opetushallitus.
- Niles, S. P. & Harris-Bowlsbey, J. 2009. Career development interventions in the 21st century. Pearson.
- Lerkkanen, J. 2011. Aikuisten ohjaustarpeiden arviointi ja ohjauksen palvelumuodot. Elinikäisen ohjauksen verkkolehti Elo. Osoitteessa: <http://verkkolehdet.jamk.fi/elo/>
- Lerkkanen 2010. Ohjaustarpeiden arvioinnin merkitys aikuisten ohjauksessa. eVokes. Valtakunnallinen ohjausalan osaamiskeskus. Jyväskylän yliopisto. Osoitteessa: <http://ktl.jyu.fi/ktl/evokes/teema>
- Lerkkanen, J. 2002. Koulutus- ja uravalinnan ongelmat. Koulutus- ja uravalinnan tavoitteen saavuttamista haittaavat ajatukset sekä niiden yhteys ammattikorkeakouluopintojen etenemiseen ja opiskelijoiden ohjaustarpeeseen. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

